

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ŚLĄSKIEGO ZWIĄZKU GMIN I POWIATÓW w 2017 r.

W roku 2017 grono członków Związku powiększyło się o 6 jednostek samorządu lokalnego. Do Związku przystąpiły gminy: Bestwina, Buczkowice, Gaszowice, Kozy, Mstów i Wilamowice. Liczba członków Związku wynosiła na koniec roku 133 jst (tj. 72 % jst z terenu woj. śląskiego) i zaznaczyć należy, że jest to największa liczba gmin i powiatów w okresie 26-letniej działalności Związku.

I. DZIAŁALNOŚĆ ZARZĄDU

Wybrany w maju 2015 r. na VII kadencję (lata 2015-2019) Zarząd Związku pracował w roku 2017 w niezmiennym składzie:

Przewodniczący: p. Jacek Krywult - Prezydent Bielska-Białej.

Członkowie Zarządu:

- 1) p. Bernard Bednorz – Starosta Bieruńsko-Lędziński;
- 2) p. Marian Błachut – Burmistrz Miasta Czechowice-Dziedzice;
- 3) p. Ireneusz Czech - Wójt Gminy Kochanowice;
- 4) p. Grażyna Dziedzic - Prezydent Rudy Śląskiej;
- 5) p. Zygmunt Frankiewicz – Prezydent Gliwic;
- 6) p. Anna Grygierek – Burmistrz Strumienia;
- 7) p. Henryk Jaroszek - Starosta Mikołowski;
- 8) p. Wacław Kęska - Burmistrz Pyskowic;
- 9) p. Mieczysław Kieca – Prezydent Wodzisławia Śląskiego;
- 10) p. Piotr Kuczera - Prezydent Rybnika, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 11) p. Krzysztof Matyjaszczyk - Prezydent Częstochowy, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 12) p. Robert Nowak - Wójt Gminy Przyrów;
- 13) p. Klemens Podlejski – Burmistrz Miasta i Gminy Żarki;
- 14) p. Zbigniew Podraza - Prezydent Dąbrowy Górniczej, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 15) p. Krystyna Siejna – Przewodnicząca Rady Miasta Katowice, Zastępca Przewodniczącego Związku;
- 16) p. Dariusz Skrobol – Burmistrz Pszczyny;
- 17) p. Antoni Szlagor - Burmistrz Żywca.

W 2017 roku odbyło się 10 posiedzeń Zarządu: dn. 20 stycznia w Gliwicach, 17 lutego w Pyskowicach, 17 marca w Wodzisławiu Śląskim, 21 kwietnia w Rybniku, 19 maja w Jastrzębiu-Zdroju, 19 czerwca w Gminie Kochanowice, 31 sierpnia w Żywcu, 6 października w Mikołowie, 9 listopada w Częstochowie oraz 7 grudnia ponownie w Sosnowcu.

II. OCHRONA INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH I ORGANÓW SAMORZĄDU LOKALNEGO

1. Zarząd Związku realizował statutowe cele związane ochroną interesów gmin i powiatów członkowskich. Działania te podejmowane były przede wszystkim w stosunku do władz centralnych, ale również w odniesieniu do władz regionalnych i realizowane były w różnorodnych formach. Zarząd analizował problemy istotne z punktu widzenia samorządów lokalnych oraz formułował wnioski i opinie, które były kierowane następnie do Prezydenta RP, Parlamentu, Rządu, poszczególnych Ministrów, centralnych urzędów administracji państwowej, Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz do Marszałka Województwa Śląskiego i Wojewody Śląskiego.

W roku 2017 przyjęte zostały 33 stanowiska Zarządu oraz Zgromadzenia Ogólnego. Przyjęte stanowiska dotyczyły szerokiego spektrum spraw samorządowych, w tym obciążeń finansowych samorządów lokalnych, które są skutkiem tworzonych warunków prawnych dla działalności samorządów, np. konieczności rekompensaty ubytków w dochodach jst w związku z nowelizacją ustawy o transporcie kolejowym. Zwracano także uwagę na konieczność przeprowadzenia systemowych zmian w istotnych dziedzinach związanych z działalnością samorządów lokalnych, które generują dla gmin i powiatów zbyt duże koszty, bez możliwości realnego wpływu na ich funkcjonowanie, np. stworzenie możliwości udziału jst w postępowaniach administracyjnych, podatkowych i sądownoadministracyjnych, w których organem orzekającym w pierwszej instancji był organ tej jednostki. Sytuacja, w której w trzech kolejnych instancjach (jednej administracyjnej i dwóch sądownoadministracyjnych) jednostka samorządu terytorialnego skazana jest na bierne obserwowanie tego co dzieje się w postępowaniu, uprzywilejowuje stronę odwołującą się i bezwzględnie wymaga zmiany. Zarząd przedłożył szereg istotnych propozycji zmian przepisów racjonalizujących funkcjonowanie jst w sferze zarówno finansowej, jak i organizacyjnej (np. w/s ograniczenia biurokracji i wydatków publicznych przy podejmowaniu decyzji administracyjnych dot. dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych, zmiany przepisów ustawy Prawo energetyczne w zakresie podłączania do sieci i podpisywania umów na dostawę energii elektrycznej z osobami nie posiadającymi tytułu prawnego do korzystania z lokalu, zmiany ustawy o finansach publicznych dot. indywidualnego wskaźnika zadłużenia).

Związek zajął zdecydowane stanowisko wobec wprowadzanych i planowanych zmian w ustroju samorządu terytorialnego. W związku z zapowiadanyymi w Parlamencie i Rządzie zmianami w ustawodawstwie dot. wyborów samorządowych, polegającymi m.in. na ustanowieniu norm limitujących liczbę kadencji wójtów / burmistrzów / prezydentów, Związek zwracał w przyjętym stanowisku uwagę na fakt, iż ograniczenie do dwóch liczby kadencji, które w organie wykonawczym gminy może pełnić konkretna osoba, ma szereg poważnych wad i jest szkodliwe dla samorządności lokalnej w Polsce, prowadząc w konsekwencji do jej osłabienia. Jeśli jednak podejmuje się zamiar poważnych zmian o charakterze ustrojowym, to należy potraktować je w sposób kompleksowy, w tym powiązać ograniczenie liczby kadencji z zabezpieczeniem socjalnym osób ustępujących ze stanowiska w związku z w/w ograniczeniem oraz wprowadzić podobne ograniczenie liczby kadencji w odniesieniu do Sejmu i Senatu. W celu obrony samorządności terytorialnej w Polsce oraz jako wyraz poparcia przedstawicieli środowisk samorządowych zgromadzonych w dniu 16 marca 2017 roku w Warszawie, Zgromadzenie Ogólne Związku przyjęło również KARTĘ SAMORZĄDNOŚCI (będącą elementem szerszych działań opisanych w kolejnych punktach sprawozdania).

Zarząd Związku odniósł się także w swoich stanowiskach do ważnych problemów związanych z działalnością górnictwa węgla kamiennego. W stanowiskach Zarządu i Zgromadzenia Ogólnego zwracano także uwagę na konieczność uchwalenia przepisów rangi ustawowej mających na celu ograniczenie niskiej emisji. Jest to niezbędne, aby skutecznie realizować zamierzenia dot. poprawy jakości powietrza na terenie gmin woj. śląskiego (w tym w szczególności postanowienia uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego). Problem jakości powietrza jest szczególnie dotkliwy w woj. śląskim, w związku z tym Związek kilkakrotnie apelował o wprowadzenie odpowiednich rozwiązań na poziomie krajowym.

2. Związek występował także do Rządu i Parlamentu z wnioskami o zmianę przepisów innych obowiązujących ustaw. Zgłaszane propozycje były najczęściej wynikiem zgłaszanych do Związku przez członków Związku problemów i odpowiedzią na inicjatywę gmin i powiatów. Stanowiska te dotyczyły m.in. potrzeby zmian:

- a) ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – szereg propozycji zgłaszanych przez gminy członkowskie, których zmiany poprawiłyby funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami;
- b) ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych – w celu umożliwienie jst niepobierania rekompensaty 40 euro, o której mowa w ustawie w sytuacji, kiedy nie wystąpią koszty odzyskiwania należności oraz ustawowym umocowaniu organu stanowiącego jst do ustalenia w drodze uchwały zasad i trybu poboru kwoty 40 euro;
- c) ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w kontekście mającego ostatnio często miejsce problemu wznawiania działalności górniczej na terenach zaniechanej poprzednio eksploatacji górniczej oraz możliwości prawnych samorządów lokalnych w zakresie formułowania warunków prowadzenia działalności górniczej z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań.
- d) ustawy Prawo energetyczne - najistotniejsze oczekiwane przez samorzady zmiany w tej ustawie dotyczą możliwości przekazania gminie własności punktów świetlnych, które w przeszłości nieodpłatnie przedsiębiorstwa energetyczne przejęły od gmin.

3. Konsultowanie projektów ustaw i rozporządzeń (oraz innych programów krajowych i regionalnych) w fazie prac ministerialnych, rządowych, parlamentarnych)

Związek aktywnie włączał się w procesy konsultacji publicznych oraz opiniowania projektów aktów prawnych. Zarząd i Zgromadzenie Ogólne przyjęły stanowiska negatywnie opiniujące przygotowane przez Rząd i Parlament projekty zmian prawnych i niekorzystne dla jst przepisy, w tym m.in.:

- 1) sprzeciwiał się zdecydowanie zmianom przewidzianym w projekcie ustawy o zmianie ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych. Po uchwaleniu ustawy w czerwcu 2017 r. Związek apelował do Prezydenta RP o niepodpisywanie ustawy. W tej sprawie korporacjom samorządowym udało się odnieść sukces, bowiem ustawa w kształcie przyjętym przez Parlament została przez Prezydenta RP zawetowana. Szczególnie niebezpieczne były w tej ustawie przepisy dot. objęcia przez RIO jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów zwiększonym nadzorem oraz kontrolą (rozszerzoną o kryterium gospodarności i rzetelności). Stanowiłyby one nadmierną ingerencję w działalność jst i ograniczenie ich samodzielności. W ocenie samorządów

- regulacje te naruszały przepisy Konstytucji RP, która stanowi o regionalnych izbach obrachunkowych jedynie jako organach nadzoru z punktu widzenia legalności nad działalnością jst w zakresie spraw finansowych.
- 2) Związek negatywnie opiniował kolejne wersje projektu ustawy o zmianie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków i występował w tej sprawie wraz z innymi organizacjami do Prezydenta RP. Niestety ustawa, która przewiduje m.in. przekazanie kompetencji w zakresie zatwierdzania taryf Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu „Wody Polskie” została podpisana przez Prezydenta 22 listopada 2017 r.
 - 3) krytycznie Związek odniósł się do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (druk sejmowy nr 2001). Korporacje samorządowe wypowiadały się w sprawie proponowanych w projekcie rozwiązań jednolitym głosem (stąd w stanowisku Zgromadzenia Ogólnego poparto przyjęte w dniu 29 listopada 2017 r. stanowisko ogólnopolskich organizacji samorządowych reprezentowanych w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego).
 - 4) projektu ustawy o jawności życia publicznego. Sprzeciw jst budzą m.in. propozycje znacznego rozszerzenia kręgu osób objętych obowiązkiem składania oświadczeń i nowe wzory oświadczenia.
 - 5) Związek odniósł się negatywnie do przygotowanego przez Ministerstwo Środowiska projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw. Sprawa ta jest także przedmiotem stanowiska przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne.
 - 6) Zarząd negatywnie zaopiniował zapowiadane przez Rząd zmiany art. 69 ustawy o gospodarce nieruchomościami (wprowadzające istotne zróżnicowanie w zakresie możliwości przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów w prawo własności w zależności od tego, czy użytkownikiem wieczystym nieruchomości jest osoba prowadząca działalność gospodarczą czy osoba fizyczna);
 - 7) rządowego projektu ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych. Negatywnie odniesiono się do zawartych w projekcie ustawy obligatoryjnych zadań nakładanych na jst. Szczególne wątpliwości wzbudził obowiązek zakupu przez miasta autobusów elektrycznych do zapewnienia obsługi transportu publicznego, bez dopuszczenia innej formy transportu niskoemisyjnego (CNG). Zastrzeżenia dot. aspektów finansowania zarówno w/w rozwiązań, jak i innych zadań określonych w przedmiotowym projekcie ustawy, a także ich ekonomiczna i społeczna opłacalność;
 - 8) zmniejszenia puli środków na „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”

Poprzez udział przedstawicieli Związku w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Związek ma bezpośredni dostęp do projektów aktów prawnych i bezpośrednio możliwość ich opiniowania już na etapie prac Zespołów Komisji. W ramach tych prac w 2017 r. Związek konsultował m.in. następujące akty prawne:

- a) projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw;

- b) projekt ustawy o zmianie ustawy o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej oraz niektórych innych ustaw;
- c) projekt ustawy o zmianie niektórych innych ustaw w związku z uproszczeniem procesu inwestycyjno-budowlanego.

4. Przyjęcie Karty Samorządności - współpraca z korporacjami samorządowymi w sprawie wprowadzanych i planowanych zmian w ustroju samorządu terytorialnego

W związku z zamierzeniami dot. ograniczenia liczby kadencji w samorządzie lokalnym Związek współpracował blisko z ogólnopolskimi korporacjami samorządowymi i korporacjami regionalnymi w ramach Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych m.in. w/s organizacji spotkań samorządowych, zorganizowanych przez korporacje samorządowe w dniach 2 i 16 marca 2017 r. w Warszawie.

W trakcie w/w spotkań dyskutowano w szczególności na temat koniecznych działań, które samorzady powinny podjąć w związku z wprowadzanymi i planowanymi zmianami legislacyjnymi dot. samorządu terytorialnego, w szczególności zapowiadany zmianami ustrojowymi polegającymi na ograniczeniu liczby kadencji w odniesieniu do organu wykonawczego gminy (m.in. nt. propozycji podjęcia akcji referendalnej, mającej na celu zebranie podpisów obywateli pod wnioskiem o przeprowadzenie ogólnokrajowego referendum w sprawie ograniczenia liczby kadencji nie tylko wójta / burmistrza / prezydenta miasta, ale również posła i senatora). W trakcie Forum Samorządowego w Warszawie w dn. 16 marca 2017 r. zgromadzeni przedstawiciele gmin i powiatów przyjęli m.in. **Kartę Samorządności** oraz powołany został Samorządowy Komitet Protestacyjny.

W tej sprawie nastąpiło zintegrowanie środowiska samorządowego w Polsce poprzez korporacje samorządowe, które ustaliły wspólny plan działania. W działania te włączył się również Związek. Związek informował jst członkowskie o ustaleniach Samorządowego Komitetu Protestacyjnego, powołanego w dn. 16 marca 2017 r. w trakcie Forum Samorządowego w Warszawie w sprawie dalszych działań środowiska samorządowego. Związek przesłał do jst członkowskich pismo w/s podejmowania uchwał rad gmin / rad powiatów w województwie śląskim w/s przyjęcia Karty Samorządności. Karta Samorządności została przyjęta również w dn. 19 maja 2017 r. przez Zgromadzenie Ogólne Związku.

III. REPREZENTOWANIE INTERESÓW SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach rzecznictwa interesów samorządowych Związek realizuje takie przedsięwzięcia, jak: organizacja spotkań z wysokiej rangi przedstawicielami Rządu, lobbying parlamentarny poprzez współpracę z parlamentarzystami z woj. śląskiego, konsultowanie i opiniowanie aktów legislacyjnych, dotyczących jednostek samorządu terytorialnego (opisane powyżej), a także podejmowanie działań interwencyjnych w konkretnych sprawach. Działalność Związku w tym zakresie w roku 2017 była intensywna i obejmowała szerokie spektrum spraw samorządowych.

1. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

W 2017 roku Przewodniczący Związku, p. Jacek Krywult, kontynuował swoją aktywność na forum Komisji, uczestnicząc w jej comiesięcznych posiedzeniach. Dzięki zaangażowaniu w prace KWRiST przedstawiciele OPOS umacniali pozycję Porozumienia w środowisku samorządowym, rzetelnie reprezentując interesy samorządów lokalnych zrzeszonych w organizacjach – sygnatariuszach OPOS, w tym zgłaszając ich uwagi do omawianych na posiedzeniach Komisji projektów dokumentów.

Poza pracami samej Komisji, dwaj przedstawiciele Związku uczestniczą również jako członkowie z ramienia OPOS w pracach zespołów problemowych Komisji: w prace Zespołu ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej i Środowiska zaangażowany jest p. Michał Pierończyk - Zastępca Prezydenta Rudy Śląskiej, zaś w prace Zespołu ds. Funkcjonalnych Obszarów Metropolitalnych i Miejskich p. Krzysztof Mejer - Zastępca Prezydenta Rudy Śląskiej. Natomiast w rolach stałych zastępców członków zespołów uczestniczą w ich pracach: p. Mieczysław Kieca - Prezydent Wodzisławia Śląskiego (Zespół ds. Ustrojowych) oraz p. Janina Bronikowska-Radosz - Skarbnik Dąbrowy Górniczej (Zespół ds. Finansów Publicznych).

2. Udział przedstawicieli Związku w posiedzeniach komisji parlamentarnych

Przedstawiciele Związku uczestniczyli w 2017 r. w posiedzeniach komisji Sejmu RP.

- Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, które rozpatrzyły informację Ministra Edukacji Narodowej o przygotowaniu i wdrażaniu reformy edukacji na poszczególnych poziomach – ministerstwo, samorzady, kuratoria oświaty, a także w posiedzeniu, marzec 2017 r.
- Komisji Finansów Publicznych oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, na którym miało miejsce pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych (druk nr 1173), marzec 2017 r.
- Komisji Nadzwyczajnej Sejmu RP do rozpatrzenia projektów ustaw z zakresu prawa wyborczego zajmującej się pracami nad poselskim projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (druk sejmowy nr 2001), grudzień 2017 r.

3. Wspólne działania regionalnych organizacji poprzez Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

Działalność w zakresie rzecznictwa interesów samorządowych prowadzona była poprzez zaangażowanie Związku w ramach OPOS. W 2017 r. zostały przyjęte przez OPOS stanowiska w sprawach: naliczania dodatku mieszkaniowego, potrzeby dokonania całościowego przeglądu systemu prawa samorządowego, projektu ustawy o Polskiej Służbie Geologicznej wprowadzającej zmiany w ustawie Prawo geologiczne i górnicze, zmiany w prawie wyborczym i ograniczenie liczby kadencji, ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym, ustawy Prawo energetyczne oraz jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Kontynuowane były działania związane z przeprowadzonym w 2016 r. badaniem stanu funkcjonowania usc w Polsce, mające na celu przede wszystkim analizę efektywności realizacji zadania zleconego związanego z rejestracją stanu cywilnego, adekwatności

wysokości przyznawanych środków finansowych przeznaczonych na ten cel, a także wypracowanie propozycji zmian legislacyjnych, organizacyjnych i innych, które mogłyby usprawnić realizację zadań przez urzędy stanu cywilnego. Na podstawie wyników badania dot. stanu funkcjonowania USC w Polsce, pod koniec 2016 r. został utworzony przy MSWiA Zespół ds. analizy wpływu przepisów ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego na funkcjonowanie urzędów stanu cywilnego. Przedstawiciele strony samorządowej w Zespole zebrali informacje o sposobie realizacji przez urzędy stanu cywilnego poszczególnych zadań związanych z rejestracją stanu cywilnego (poprzez ankietyzację urzędów w styczniu 2017 r.). Ustalenia Zespołu analitycznego posłużyły za materiał wyjściowy do opracowania analizy wpływu przepisów ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego na funkcjonowanie urzędów stanu cywilnego. Na wniosek OPOS tematem jednego z posiedzeń Zespołu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (w listopadzie 2017 r.) była informacja Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Cyfryzacji dot. wyniku tej analizy. Poza stałymi członkami zespołu KWRiST, w spotkaniu uczestniczyli także przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Cyfryzacji, Ministerstwa Finansów. Kolejny etap prac ma na celu przede wszystkim przygotowanie projektów zmian przepisów prawnych, które mogłyby usprawnić realizację zadań przez urzędy stanu cywilnego i poprawić konstrukcję dotacji celowej na te zadania.

Kontynuowane były działania lobbujące związane z projektem ustawy Prawo energetyczne, którym zajmowali się przedstawiciele OPOS w ramach zespołu roboczego ekspertów (utworzonym w ramach Podkomisji stałej ds. finansów samorządowych Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej Sejmu RP). Inne działania OPOS szerzej opisane zastały w dalszej części sprawozdania.

4. Działania dot. projektów inwestycyjnych PKP PLK S.A. na terenie województwa śląskiego

W czerwcu 2017 r. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. przystąpiły do prac planistycznych nad przygotowaniem kolejowych projektów infrastrukturalnych do wdrożenia po roku 2023 (w nowej perspektywie UE). Spółka zwróciła się wówczas do Związku o przedstawienie założeń dot. wykorzystania kolei w transporcie aglomeracyjnym w horyzoncie długofalowym (co było konsekwencją wysłanego do PKP PLK w roku 2016 stanowiska Zgromadzenia Ogólnego Związku z dn. 12 maja 2016 r. w/s kluczowych brakujących elementów infrastruktury transportowej w województwie śląskim). Związek zwrócił się do gmin i powiatów członkowskich z prośbą o przekazanie propozycji w tym zakresie, które następnie zostały przesłane do PKP PLK S.A. W konsekwencji Związek doprowadził również do spotkania przedstawicieli Śląskiego Związku Gmin i Powiatów z przedstawicielami PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. oraz Oddziałem Gospodarowania Nieruchomościami PKP S.A. w dn. 14 listopada 2017 r. w Katowicach. Podczas spotkania omówiono m.in. realizację programu inwestycyjnego PKP Polskich Linii Kolejowych S.A., opartego na Krajowym Programie Kolejowym, w tym bieżące prace oraz plany rozwoju transportu kolejowego w najbliższych latach na obszarze województwa śląskiego, priorytety inwestycyjne na obszarze województwa śląskiego po roku 2020, a także przedstawiono plany współpracy PKP S.A. z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie zmiany zagospodarowania i sposobu użytkowania gruntów i budynków należących do PKP S.A. i polityki PKP S.A. w zakresie obrotu nieruchomościami kolejowymi. Spotkanie spotkało się z bardzo dużym zainteresowaniem jst członkowskich Związku.

5. Działania w zakresie Prawa geologicznego i górniczego

W dn. 26 września 2017 r. Związek zorganizował spotkanie przedstawicieli gmin górniczych (specjalistów z zakresu geologii i górnictwa oraz planowania przestrzennego) w sprawie propozycji zmian w ustawie Prawo geologiczne i górnictwo oraz ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W rezultacie zostało przyjęte wspólne stanowisko zarządów Śląskiego Związku Gmin i Powiatów oraz Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce *w/s przygotowanego przez Ministerstwo Środowiska projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo geologiczne i górnictwo oraz niektórych innych ustaw, a także samorządowych propozycji zmian w ustawie Prawo geologiczne i górnictwo oraz ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, zawierające samorządową propozycję zmian w ustawie Prawo geologiczne i górnictwo, ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz rozporządzeniu w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Propozycje zmian powstały w związku z potrzebą formułowania przez gminy odpowiednio określonych wymogów dla działalności eksploatacyjnej lub poszukiwawczej w kontekście nasilonej w ostatnim czasie tendencji powrotu do działalności wydobywczej lub poszukiwawczej na terenie zaniechanej w przeszłości działalności górniczej. Ze względu na wagę właściwych regulacji dla ochrony przestrzeni gmin górniczych w długim okresie czasu i ich inne istotne interesy również Zgromadzenie Ogólne Związku przyjęło w dn. 7 grudnia 2017 r. stanowisko w tej sprawie.

Związek również we współpracy z Stowarzyszeniem Gmin Górniczych w Polsce przyjął stanowisko w sprawie projektu ustawy o Polskiej Agencji Geologicznej, broniąc interesów samorządów lokalnych oraz włączając się tym samym w ogólnokrajową dyskusję nad Polityką Surowcową Państwa, której autorem jest Ministerstwo Środowiska.

IV. KSZTAŁTOWANIE WSPÓLNEJ POLITYKI SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

W ramach kształtowania wspólnej polityki samorządów lokalnych województwa śląskiego, Związek kontynuował działania, których celem jest wspólne analizowanie problemów i wypracowanie najbardziej optymalnych rozwiązań dla jst dot. zarządzania sprawami publicznymi i wykonywania zadań ustawowych.

1. Działania w zakresie zamówień publicznych

- 1) **działalność Grupy roboczej ds. zamówień publicznych** - dominującym tematem podczas posiedzeń była kwestia utworzenia ogólnopolskiej platformy elektronicznych zamówień publicznych. Podczas spotkań omawiano również zagadnienia związane z jednolitym europejskim dokumentem zamówienia, procedurą odwróconą i szacowaniem wartości zamówienia na roboty budowlane.
- 2) **spotkania konsultacyjne:**
 - a) dwie edycje szkolenia dot. dostępu do informacji publicznej (kwiecień i maj 2017 r.);
 - b) szkolenie dot. zasad konkurencyjności oraz Prawa zamówień publicznych z uwzględnieniem procedury zwrotu i odzyskania środków z udziałem przedstawiciela Wydziału Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (grudzień 2017 r.);

- c) szkolenie dot. wybranych aspektów związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia po zmianach w Prawie zamówień publicznych, które były kierowane do osób z innych wydziałów niż zamówień publicznych (kwiecień 2017 r.).

2. Działania w zakresie finansów samorządowych

Związek kontynuował działania związane z wdrażaniem tzw. jednego podatnika w jst, indywidualnym wskaźnikiem zadłużenia oraz ustawą o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw. W kwietniu 2017 r. odbyło się na wniosek Komisji Skarbników Powiatów Grodzkich i Ziemskich spotkanie dot. centralnego rozliczania VAT w jst w kontekście realizacji zadań zleconych z udziałem przedstawicieli Izby Administracji Skarbowej w Katowicach, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach.

3. Postępowanie administracyjne w zakresie wycinki drzew i krzewów w związku z nowelizacją ustawy o ochronie przyrody z dn. 16 grudnia 2016 r.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. nowych przepisów ustawy o ochronie przyrody w zakresie ochrony terenów zieleni i zadrzewień, na wniosek Prezydenta Miasta Katowice oraz Komisji Ekologii Związku, Śląski Związek Gmin i Powiatów podjął działania, mające na celu wsparcie jst zrzeszonych w Związku w wypracowaniu zasad i procedur dot. gospodarki zielenią na obszarze tych jst. W ich ramach, w dn. 9 i 24 lutego 2017 r. zostały zorganizowane dwa spotkania z dr Pawłem Kojsem - Dyrektorem Śląskiego Ogrodu Botanicznego w Mikołowie, prezesem Rady Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce, ekspertem w dziedzinie dendrologii, a także powołany został Zespół zadaniowy ds. wypracowania zasad postępowania w zakresie usuwania drzew i krzewów. Celem w/w działań było wypracowanie w skali województwa śląskiego elementów wspólnej polityki w zakresie ochrony wartościowych drzewostanów w kontekście obowiązującego stanu prawnego. W rezultacie, Zespół zadaniowy wypracował propozycję dot. stawek za usunięcie drzew i krzewów oraz zasad związanych z przygotowaniem uchwał rad gmin w tym zakresie w gminach województwa śląskiego. Propozycja ta została rozesłana do gmin woj. śląskiego do wykorzystania przy tworzeniu lokalnych regulacji dot. ochrony zadrzewień.

4. Regionalne Komitety Sterujące / Monitorujące oraz inne gremia regionalne i krajowe

- 1) Związek proponuje na wniosek Marszałka lub Wojewody przedstawicieli samorządu lokalnego do działających w naszym województwie Regionalnych Komitetów Sterujących, Regionalnych Komitetów Monitorujących i innych gremiów powołanych przez Zarząd Województwa lub Wojewodę Śląskiego. Dzięki tej reprezentacji samorządy lokalne, poprzez Związek, posiadają pewien wpływ na decyzje władz regionalnych woj. śląskiego. Delegowani przez Zarząd Związku przedstawiciele samorządów lokalnych byli w 2017 r. członkami następujących gremiów regionalnych:
 - a) Komitetu Monitorującego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. W Komitecie zasiada 1 przedstawiciel Związku (oraz 1 stały zastępca);
 - b) Komitetu Sterującego Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na kadencję 2017-2019;

- c) Wojewódzkiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego;
 - d) Wojewódzkiego Zespołu ds. Ekonomii Społecznej;
 - e) Rady Terenowej do Spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym;
 - f) Zespołu ds. analizy szans i zagrożeń oraz potencjalnych kierunków rozwoju obszarów wiejskich do 2030 r. w województwie śląskim (powołany przez Wojewodę Śląskiego).
- 2) Przedstawiciele Związku zasiadają również w gremiach ogólnokrajowych:
- a) Polskiej Sieci LGD – Federacja Regionalnych Sieci LGD - przedstawiciel Związku jest członkiem Zarządu;
 - b) Grupie Tematycznej ds. Podejścia LEADER - przedstawiciel Związku jest przewodniczącym Grupy.
- 3) Przedstawiciele Zarządu zapraszani byli do udziału w posiedzeniach Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach, której zadaniem jest prowadzenie dialogu w celu zapewnienia warunków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności gospodarki i spójności społecznej w województwie śląskim.

5. Integracja środowisk samorządowych województwa śląskiego

1) Konwent Burmistrzów i Wójtów

Związek organizuje posiedzenia Konwentu Burmistrzów i Wójtów Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, które od wielu lat stanowią istotne forum wymiany informacji i płaszczyznę współpracy dla przedstawicieli gmin średnich i małych woj. śląskiego oraz spełniają dużą rolę w integrowaniu środowiska samorządowego województwa śląskiego.

Funkcję Koordynatora Konwentu Burmistrzów i Wójtów czwartą już kadencję samorządową sprawuje p. Ireneusz Czech – Wójt Gminy Kochanowice, Członek Zarządu Związku. W prezydium Konwentu w obecnej kadencji zasiadają także:

- p. Zdzisław Banaś - Burmistrz Miasta i Gminy Siewierz,
- p. Anna Grygierek - Burmistrz Miasta Strumiń,
- p. Waclaw Kęska - Burmistrz Miasta Pyskowice,
- p. Barbara Magiera - Burmistrz Miasta Radlin,
- p. Robert Nowak - Wójt Gminy Przyrów,
- p. Marian Pawlas - Wójt Gminy Suszec,
- p. Klemens Podlejski - Burmistrz Miasta i Gminy Żarki.

W 2017 roku odbyły się trzy posiedzenia Konwentu (w dn. 2-3 marca w Gminie Lipowa, 12 czerwca w Gminie Panki, 19 października w Katowicach (w ramach VII Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw), w trakcie których poruszono różnorodne problemy samorządowe. Posiedzenia te stwarzały także możliwość omówienia tych istotnych zagadnień i problemów z udziałem gości i ekspertów, reprezentujących ważne urzędy i instytucje regionalne oraz administrację centralną. Tematyka posiedzeń dotyczyła w szczególności:

- a) zapobiegania i reagowania na klęski żywiołowe i inne sytuacje kryzysowe
- b) doświadczeń i rekomendacji wynikających z dotychczasowych konkursów w ramach RPO WSL 2014-2020 i PROW 2014-2020

- c) konkursu na dofinansowanie projektów w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych – wsparcie działań wynikających z Lokalnych Strategii Rozwoju obejmujących obszary wiejskie i rybackie
- d) rewitalizacji i odnowy wsi - doświadczeń w opracowaniu gminnych programów
- e) zmian w gospodarce odpadami w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich w kontekście założeń wynikających z Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022
- f) zarządzania zmianą w pracy samorządowca
- g) nadzoru prawnego wojewody (aktualne zagadnienia w relacji do aktów prawnych stanowionych przez samorządy lokalne) oraz nadzoru urbanistycznego wojewody
- h) wentylacji budynków mieszkalnych wielorodzinnych z uwzględnieniem rekuperacji ciepła
- i) współpracy Oddziału Śląskiego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz gmin województwa śląskiego
- j) działań realizowanych przez KRUS
- k) przedsiębiorczości na terenach wiejskich
- l) rolnictwa ekologicznego, produkcji i przetwórstwa zdrowej żywności.

Rozegrano również Samorządowy Turniej Piłki Siatkowej, zorganizowany przez Związek po raz dwunasty.

6. Partnerska współpraca z innymi organizacjami i instytucjami

- 1) Śląski Związek Gmin i Powiatów współpracuje z instytucjami w regionie o zbliżonym profilu działania do działalności Związku. W 2017 r. Związek przy organizacji niektórych przedsięwzięć współpracował z Samorządem Województwa Śląskiego oraz z takimi instytucjami, jak: Śląski Urząd Wojewódzki, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Towarzystwo Urbanistów Polskich o/Katowice, Górnośląski Związek Metropolitalny, Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego z siedzibą w Gliwicach, Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach, lokalne grupy działania z terenu województwa śląskiego funkcjonujące w ramach podejścia LEADER i z wieloma innymi instytucjami. Z większością tych instytucji Związek łączy długoletnia współpraca.
- 2) Związek współpracuje również z organizacjami i instytucjami, prowadzącymi działalność o zasięgu ponadregionalnym i ogólnokrajowym. Naszym długoletnim partnerem samorządowym spoza regionu jest Związek Miast Polskich (Śląski Związek Gmin i Powiatów zawarł w 2013 r. porozumienie o współpracy ze Związkiem Miast Polskich), z którym nasz Związek realizuje od lat szereg działań i projektów (np. partnerstwo w realizacji projektu SMUP). Ponadto w 2017 r. Związek współpracował m.in. ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP, Głównym Urzędem Statystycznym, Głównym Instytutem Górnictwa, Stowarzyszeniem Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi, Fundacją na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii Krajową Agencją Poszanowania Energii oraz Polską Siecią LGD – Federacją Regionalnych Sieci LGD.

3) Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych (OPOS)

W pierwszej połowie 2017 r. prezydencję w OPOS sprawowało Stowarzyszenie Związek Gmin i Powiatów Regionu Łódzkiego (prezydencja w OPOS zmienia się

cyklicznie co pół roku). W tym okresie zorganizowane zostały dwa posiedzenia OPOS, w których udział wzięli również przedstawiciele Śląskiego Związku Gmin i Powiatów:

- a) dn. 25 stycznia 2017 r. w Warszawie - podczas posiedzenia odbyło się spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Cyfryzacji oraz Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego;
- b) dn. 15 maja 2017 r. w Warszawie – udział przedstawicieli Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego.

Podczas spotkania „Regionalizm wobec integracji Europejskiej” w dn. 8-9 czerwca 2017 r. prezydencję w OPOS przejęło Stowarzyszenie Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza. W drugiej połowie 2017 roku zorganizowano jedno posiedzenie OPOS w dn. 19 października 2017 r. w Katowicach podczas VII Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Śląski Związek Gmin i Powiatów ze względu na lokalizację spotkania oraz podpisane porozumienie o współpracy ze Stowarzyszeniem sprawującym prezydencję w OPOS podjął się współorganizacji ww. posiedzenia.

- 4) Związek współpracował ze Stowarzyszeniem Gmin Regionu Południowo-Zachodniego Mazowsza, z którym w grudniu 2014 r. podpisana została Deklaracja Intencyjna o podjęciu współpracy regionalnej (o charakterze bilateralnym, poza współpracą tych organizacji w ramach OPOS).
- 5) W ramach współpracy międzynarodowej, Związek kontynuował współpracę m.in. z Sekretariatem Programu URBACT II w Paryżu, prowadząc wraz ze Związkiem Miast Polskich Krajowy Punkt Kontaktowy URBACT.

6) **Współpraca z Kijowskim Oddziałem Regionalnym Związku Miast Ukrainy**

W roku 2017 Związek kontynuował rozpoczętą w styczniu 2014 r. współpracę z Kijowskim Oddziałem Regionalnym Związku Miast Ukrainy (KOR ZMU).

We współpracy z ukraińskim partnerem, Śląski Związek Gmin i Powiatów w dn. 30 maja – 3 czerwca 2017 r. zorganizował **podróż studialną do centralnej części Ukrainy** (obwodu kijowskiego) zaadresowaną do prezydentów, burmistrzów, wójtów, starostów, ich zastępców, sekretarzy i skarbników. Zakresem terytorialnym podróży zostały objęte miasta obwodu kijowskiego, przy czym wszyscy uczestnicy podróży odwiedzili Kijów oraz Buczę, gdzie odbyły się spotkania m.in. z Ambasadorem RP w Kijowie, Gubernatorem Obwodu Kijowskiego oraz konferencja *Administracja lokalna i regionalna w Ukrainie: kompetencje, finansowanie, dobre praktyki. Ewolucja i funkcjonowanie samorządu lokalnego w Polsce – wymiana doświadczeń*. Dwa dni, tj. 31 maja–1 czerwca uczestnicy spędzili w dwuosobowych grupach w poszczególnych miastach obwodu kijowskiego, gdzie realizowane były programy indywidualne. W każdym mieście odbyły się spotkania z przedstawicielami samorządów, organizacji pozarządowych oraz z osobami zaangażowanymi w działalność w sferze kultury i sztuki. Wizyta polskich samorządowców z naszego województwa była dla naszych ukraińskich partnerów okazją do prezentacji osiągnięć, wymiany doświadczeń samorządowych i nawiązania partnerskich relacji między jednostkami samorządu.

W ramach działań wspierających ukraińskie samorządy Związek zorganizował II edycję przedsięwzięcia „**Letnia Szkoła Dobrej Administracji – edycja 2017**” (LSDA), które odbyło się w dniach 22-26 sierpnia 2017 r. w Koszęcinie. Projekt realizowany był na mocy Programu Współpracy polsko-ukraińskiej na okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. - w ramach Deklaracji dot. Woli Współpracy zawartej w dn. 17 stycznia 2014 r. między Kijowskim Oddziałem Regionalnym Związku Miast Ukrainy a Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów. Tematem przewodnim LSDA na wniosek strony ukraińskiej były zagadnienia związane z zarządzaniem samorządowymi projektami rozwojowymi oraz wymiana dobrych praktyk w tym obszarze, zrealizowanych w samorządach ukraińskich i polskich. Głównym celem przedsięwzięcia oprócz wzmocnienia kompetencji uczestników LSDA, było budowanie trwałych więzi partnerskich oraz wzajemnego zrozumienia i trwałej współpracy między samorządami polskimi i ukraińskimi. W przedsięwzięciu udział wzięło 13 przedstawicieli strony ukraińskiej, reprezentujących następujące samorządy: Biała Cerkiew, Boryspol, Browary, Fastów, Jahotyn i Obuchów oraz 9 przedstawicieli strony polskiej - reprezentujących następujące samorządy: Kochanowice, Lubliniec, Pawłowice, Poraj, Radlin oraz Sosnowiec.

V. PROGRAM WSPARCIA KOMPETENCYJNEGO DLA JST W ZAKRESIE POLITYK I PROGRAMÓW ROZWOJOWYCH

W roku 2017 miało miejsce znaczne przyspieszenie procesu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (RPO WSL). Działania Związku w 2017 r. skupiały się głównie na prowadzeniu działań mających na celu wsparcie gmin i powiatów w zakresie prac związanych z realizacją projektów współfinansowanych ze środków RPO WSL na lata 2014-2020 oraz monitorowaniu wszelkich zmian w dokumentach i wytycznych programowych oraz aktach prawnych dot. realizacji polityk rozwoju.

Ważniejsze przedsięwzięcia Związku z zakresu informowania i szkolenia w dziedzinie polityk i programów UE skierowane do przedstawicieli gmin i powiatów w 2017 r.:

1) posiedzenia Komisji ds. UE

Związek zorganizował regularne posiedzenia Komisji, w których udział brali m.in. dyrektorzy oraz pracownicy Wydziałów Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. Spotkania te miały na celu przybliżenie pracownikom samorządów lokalnych odpowiedzialnych za rozwój gmin i powiatów oraz pozyskiwanie funduszy UE szczegółów związanych z realizacją projektów współfinansowanych z funduszy UE na lata 2014-2020, zwłaszcza w ramach RPO WSL (współfinansowanych zarówno ze środków EFRR jak i EFS. Tematy poruszane na posiedzeniach Komisji dot. m.in.: trwających konkursów mających na celu dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych, komplementarności projektów współfinansowanych z EFRR i EFS, możliwości wykorzystania formuły grantowej do realizacji projektów w działaniach 4.1 oraz 4.3, kwestiom problematycznym związanym z zagadnieniem pomocy publicznej oraz zagadnieniom dot. zmian zapisów ustawy z 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, tzw. ustawy wdrożeniowej i ich konsekwencjom dla beneficjentów RPO WSL oraz renegotjacji RPO WSL.

- 2) spotkanie poświęcone **komplementarności projektów współfinansowanych z EFRR i EFS oraz możliwości wykorzystania formuły grantowej do realizacji projektów w działaniach 4.1 oraz 4.3.** (dn. 14 marca 2017 r.). Związek zorganizował spotkanie z przedstawicielami wydziałów Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego dot. zagadnienia komplementarności projektów, które sprawiało wiele problemów beneficjentom programu. Jednocześnie w związku z planami Instytucji Zarządzającej RPO WSL 2014-2020 dot. realizacji projektów w formule grantowej w ramach poddziałania 4.1.3 (z zakresu budowy każdej instalacji/infrastruktury wykorzystującej OZE, w tym instalacji kogeneracyjnych, a także budowy/modernizacji infrastruktury służącej włączeniu źródła wykorzystującego OZE do sieci dystrybucyjnej) oraz poddziałania 4.3.4 (z zakresu wymiany/modernizacji źródeł ciepła nieefektywnych ekologicznie wraz z pozostałymi elementami systemu grzewczego na źródła/systemy grzewcze wykorzystujące paliwo gazowe lub biomasę, jak też podłączenia budynków do istniejących sieci ciepłych oraz budowy instalacji/infrastruktury wykorzystującej OZE wraz z wymianą/modernizacją źródła ciepła nieefektywnych ekologicznie wraz z pozostałymi elementami systemu grzewczego na źródła/systemy grzewcze wykorzystujące paliwo gazowe lub biomasę, jak też podłączenie budynków do istniejących sieci ciepłych) skonsultowano z przedstawicielami gmin i powiatów możliwość wykorzystania formuły grantowej w w/w poddziałaniach.
- 3) **szkolenie „Ryczałtowe rozliczanie wydatków w projektach UE 2014-2020 w praktyce - korzyści oraz zagrożenia”** (w dniu 27 kwietnia 2017 r.). Celem szkolenia było przybliżenie beneficjentom podstaw prawnych oraz charakterystyki poszczególnych form kosztów uproszczonych, korzyści i zagrożeń wynikających ze stosowania kosztów uproszczonych, a także różnic pomiędzy kontrolą wydatków rozliczonych tradycyjnie a wydatków rozliczonych ryczałtowo.
- 4) **spotkanie dot. praktycznych aspektów tworzenia i funkcjonowanie partnerstw lokalnych** (w dn. 19 czerwca 2017 r. w Bielsku-Białej). W ramach współpracy z Sekretariatem Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego, Śląski Związek Gmin i Powiatów zorganizował spotkanie animacyjne dla potencjalnych beneficjentów Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego w ramach RPO WSL na lata 2014-2020. Podczas spotkania poruszono m.in. kwestie: korzyści z włączenia partnerów spoza administracji, usprawnienia i zwiększenia przejrzystości konsultacji społecznych, strategii partnerstwa, roli i odpowiedzialności lidera w partnerstwie, barier w budowaniu partnerstw, charakterystyki roli i zadań animatora społeczności lokalnej oraz modelu partnerstwa i ustalenia zasad współpracy.
- 5) **spotkanie szkoleniowo-konsultacyjne dot. dostępu do informacji publicznej** (w dn. 21 czerwca 2017 r.). W związku z licznymi sygnałami płynącymi ze strony gmin i powiatów, dot. żądań udostępniania dokumentacji aplikacyjnych projektów samorządowych w trybie dostępu do informacji publicznej, Związek zorganizował spotkanie szkoleniowo-konsultacyjne. Podczas spotkania poruszone zostały m.in. kwestie: zakres informacji publicznej (m.in. ustalenie, czy wnioskowana informacja ma status informacji publicznej, ustalenie posiadania danej informacji), kolizji przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej w stosunku do innych ustaw, na podstawie których można uzyskać informację publiczną, rodzajów informacji publicznej, wniosku o udzielenie informacji publicznej i postępowania w przedmiocie jej udzielenia, a także

przesłanek ograniczenia prawa do informacji (odmowa udostępnienia) oraz trybu postępowania. Po części szkoleniowej istniała możliwość przeanalizowania poszczególnych wniosków w zakresie dostępu do informacji publicznej.

- 6) **szkolenie „Pomoc publiczna i pomoc de minimis w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS/EFRR w perspektywie finansowej 2014-2020”** (w dn. 6 października 2017 r. w Bielsku-Białej). Śląski Związek Gmin i Powiatów zorganizował szkolenie w ramach współpracy z Sekretariatem Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego. Podczas szkolenia omówione zostały m.in. kwestie: podstaw prawnych korzystania z pomocy publicznej, podstawowych przesłanek i głównych kategorii pomocy publicznej, notyfikacji przez KE, zapisów w umowie zawieranej z beneficjentem dot. pomocy publicznej, najczęściej popełnianych błędów w realizacji umowy dot. pomocy publicznej/*de minimis* oraz problemów związanych z zagadnieniem pomocy publicznej na przykładzie projektów z zakresu termomodernizacji (efektywności energetycznej) i odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej.
- 7) **spotkanie szkoleniowo–konsultacyjne dot. pomocy publicznej i pomocy de minimis w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS/EFRR w perspektywie finansowej 2014-2020** (w dn. 15–16 listopada 2017 r.). W trakcie spotkania omówiono m.in. kwestie: pomocy na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną oraz pomoc na infrastrukturę lokalną, kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego i ochronę środowiska oraz szereg zagadnień problematycznych związanych z pomocą publiczną występującą w projektach RPO WSL 2014-2020. Elementem towarzyszącym spotkaniu były tzw. stoliki eksperckie z udziałem przedstawicieli: Departamentu Monitorowania Pomocy Publicznej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie oraz zespołu ds. pomocy publicznej i e-usług Wydziału Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.
- 8) **szkolenie „Uniwersalne projektowanie w gminach i powiatach Subregionu Południowego Województwa Śląskiego - przestrzeń dostępna dla wszystkich”** (w dn. 23 listopada 2017 r.). W ramach współpracy z Sekretariatem Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego, Związek zorganizował szkolenie dotyczące stosowania zasady niedyskryminacji w projektach realizowanych z udziałem środków EFRR i EFS. Podczas spotkania zostały omówione istotne tematy z zakresu projektowania uniwersalnego i racjonalnych usprawnień – związanych z nimi podstaw prawnych i wymagań społecznych.
- 9) **szkolenie "Kontrola, monitoring i audyt projektów unijnych"** (w dn. 4 grudnia 2017 r.). W ramach wsparcia gmin i powiatów zrzeszonych w Związku zorganizowane zostało szkolenie z zakresu kontroli, monitoringu i audytu projektów unijnych perspektywy 2007-2013 i 2014-2020. Celem szkolenia było omówienie następujących kwestii: prawne podstawy kontroli środków pomocowych UE, system kontroli funduszy strukturalnych (krajowe i wspólnotowe instytucje kontrolne), podobieństwa i różnice: audyt, kontrola, ewaluacja, zasady prowadzenia audytu i kontroli oraz kontrola i audyt – krok po kroku (etapy, cele, zakresy, program, dokumentowanie).
- 10) współpraca z Biurem w Brukseli – z uwagi na fakt, iż z dniem 1 lipca 2017 r. Biuro w Brukseli uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego z dn. 19 czerwca 2017 r. zostało postawione w stan likwidacji, a następnie z dniem 1 listopada 2017 r. jego zadania

przejęło Stowarzyszenia Biznes - Nauka - Samorząd „Pro Silesia”, w roku 2017 nie przeprowadzono staży urzędników samorządowych w Brukseli. Związek natomiast podjął rozmowy z władzami Stowarzyszenia „Pro Silesia” dot. kontynuacji programu stażowego w 2018 r.

VI. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA POLITYKI MIEJSKIEJ

1. Działalność w zakresie problematyki rewitalizacji miast

- 1) **kurs pn. *Zintegrowana rewitalizacja miast*** dla przedstawicieli miast województwa śląskiego (kontynuacja przedsięwzięcia rozpoczętego w 2016 r.)

W czerwcu 2016 r. Śląski Związek Gmin i Powiatów rozpoczął organizację kursu pn. *Zintegrowana rewitalizacja miast*, który był kontynuowany także w pierwszej połowie roku 2017 r. Celem kursu był wzrost kompetencji uczestników w zakresie prowadzenia zintegrowanych procesów rewitalizacji zdegradowanych obszarów zurbanizowanych z wykorzystaniem mechanizmów ustawy z dn. 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz poprawa świadomości roli i znaczenia rewitalizacji w zrównoważonym rozwoju miast. Adresatami kursu byli samorządowcy, pracownicy urzędów i jednostek podległych miast województwa śląskiego, którzy w swojej pracy zawodowej zajmują się planowaniem, programowaniem i realizacją działań rewitalizacyjnych i mają realny wpływ na prowadzone w mieście procesy rewitalizacyjne. Do udziału w kursie zgłosiły się 34 osoby (inspektorzy, kierownicy referatów, naczelnicy wydziałów) z 25 miast województwa. Prelegentami poszczególnych szkoleń byli doświadczeni praktycy rewitalizacji oraz przedstawiciele nauki.

W 2017 r. w ramach kursu odbyło się 6 spotkań poświęconych następującym tematom:

- ✓ partycypacja społeczna w rewitalizacji;
- ✓ zamówienia publiczne w rewitalizacji;
- ✓ gospodarcze aspekty rewitalizacji;
- ✓ społeczne aspekty rewitalizacji;
- ✓ przestrzenie publiczne a rewitalizacja miast;
- ✓ mieszkalnictwo i rynek nieruchomości a rewitalizacja.

Na zakończenie kursu w maju 2017 r. odbyło się spotkanie dyskusyjne poświęcone dyskusji nt. wyzwań związanych z przygotowaniem programów rewitalizacji.

- 2) **seminarium *Projektowanie uniwersalne jako narzędzie procesu rewitalizacji*** (maj 2017 r.) z udziałem ekspertów Towarzystwa Urbanistów Polskich oddział Katowice oraz Politechniki Śląskiej (w tym z Fundacją LAB60+ zajmująca się projektowaniem i planowaniem przestrzeni dla starzejącego się społeczeństwa). Celem seminarium było zaprezentowanie projektowania uniwersalnego jako jednego z narzędzi prowadzonych w miastach procesów rewitalizacji, pozwalającego na dostosowanie przestrzeni do obecnych i przyszłych wyzwań związanych ze starzeniem się społeczności miast.
- 3) **2-dniowa podróż studialna** do Wrocławia i Wałbrzycha pn. *Dobre praktyki i wyzwania rewitalizacji oraz rozwoju miast* (październik 2017 r.).

Podróż studialna adresowana była do samorządowców, pracowników urzędów i jednostek podległych miast województwa śląskiego (w tym uczestników organizowanego przez ŚZGiP kursu rewitalizacji), którzy w swojej pracy zawodowej zajmują się planowaniem, programowaniem i realizacją działań rewitalizacyjnych oraz mają realny wpływ na prowadzone w mieście procesy rewitalizacyjne. W podróży uczestniczyło 24 przedstawicieli miast regionu.

Celami podróży studialnej były: prezentacja zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z możliwością krytycznej analizy ich jakości i trwałości efektów, prezentacja szczegółowych doświadczeń i generalnych „lekcji” związanych z realizacją i trwałością przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz nawiązanie kontaktów merytorycznych z praktykami rewitalizacji innych miast. W trakcie wizyty we Wrocławiu odbyło się spotkanie z przedstawicielami Wrocławskiej Rewitalizacji Sp. z o.o. oraz operatorami Centrum Rozwoju Zawodowego Krzywy Komin. W Wałbrzychu uczestnicy podróży spotkali się z Prezydentem Miasta, Urbanistą Miejskim oraz Kierownikiem biura ds. rewitalizacji miasta.

2. Działalność w zakresie problematyki rozwoju miast

- 1) **organizacja dwóch spotkań informacyjnych dla miast dotyczących dostępnych możliwości finansowania projektów miejskich** (luty i listopad 2017 r.). Celem obu spotkań było przekazanie uczestnikom aktualnych informacji na temat możliwości miast w korzystaniu ze środków wybranych programów UE, ze wskazaniem terminów naborów projektów. Podczas spotkań zaprezentowano następujące programy: Horyzont2020, Interreg, URBACT III oraz Europa dla Obywateli.
- 2) **szkolenie nt. *Praktyka zarządzania strategicznego rozwojem gmin i powiatów*** (maj i czerwiec 2017 r.). Celem dwudniowego szkolenia adresowanego do przedstawicieli miast, gmin i powiatów było poszerzenie świadomości na temat roli i znaczenia planowania strategicznego oraz poprawa jakości długoterminowego planowania procesów rozwojowych oraz tworzonych przez jst strategii rozwoju (w tym: status strategii, korzyści wynikające z posiadania i wdrażania dobrej strategii rozwoju, typowe dylematy, sporządzanie strategii i inne).
- 3) **szkolenie nt. ustawy krajobrazowej** (wrzesień 2017 r.). Szkolenie stanowiło odpowiedź na obserwowane trudności miast związane ze skutecznym przyjęciem i egzekwowaniem uchwał reklamowych (w kontekście upływu 2 lat od uchwalenia ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu). Celem szkolenia było przekazanie praktycznej wiedzy w zakresie funkcjonowania nowych rozwiązań prawnych (ze szczególnym uwzględnieniem tzw. uchwał reklamowych) ułatwiające zarówno prowadzenie postępowań planistycznych i administracyjnych, jak i podejmowanie decyzji inwestycyjnych. Adresatami szkolenia byli urzędnicy administracji architektoniczno-budowlanej, urzędnicy wydający decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, pracownicy gminnych służb planistycznych. Konsekwencją szkolenia było również bezpośrednie udostępnienie uczestnikom ankiety dotyczącej „uchwał reklamowych”, przeprowadzanej przez Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa w celu zbadania funkcjonalności istniejących przepisów i rozeznania możliwości ich poprawy.

- 4) **spotkanie przedstawicieli zespołów ds. IT urzędów miast członkowskich ŚZGiP pn. *Wyzwania dla zespołów IT w kontekście Smart City i globalnej transformacji cyfrowej*** (grudzień 2017 r.). Spotkanie zostało zainicjowane przez Naczelnika Wydziału Informatyki i Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego UM w Zabrze w celu wypracowania dobrych praktyk w zakresie IT urzędów miast regionu (w zakresie struktur, realizowanych zadań, koniecznych kompetencji pracowników). W trakcie spotkania przedyskutowano najważniejsze wyzwania funkcjonowania IT w urzędach, potwierdzono potrzebę dalszych, regularnych spotkań zespołów ds. IT oraz zidentyfikowano najważniejsze tematy do podjęcia w trakcie spotkań w roku 2018 r., w tym m.in. w ramach wdrażania rozporządzenia o ochronie danych osobowych, organizacja centrów usług wspólnych czy cyberbezpieczeństwo.

3. Inne działania:

1) **Krajowy Punkt URBACT**

W 2017 r. Związek, jako jeden z konsorcjantów (obok Związku Miast Polskich) działającego od 2009 r. Krajowego Punktu URBACT, koncentrował swoje działania na informowaniu miast o osiągnięciach i sposobach funkcjonowania programu URBACT III oraz promowaniu naborów do sieci URBACT i doświadczeń poszczególnych miast dotyczących realizacji projektów w ramach programu. Wymienione działania były realizowane poprzez organizację dwóch dni informacyjnych dla miast regionu w lutym i listopadzie 2017 r. (przede wszystkim poprzez stronę internetową <http://www.urbact.pl/>) oraz rozpowszechnianie tłumaczonego na język polski biuletynu informacyjnego URBACT III.

- 2) Uczestnictwo przedstawicieli biura Śląskiego Związku Gmin i Powiatów w pracach ówczesnego Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dotyczących projektu strategicznego Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – Partnerskiej Inicjatywy Miast (PIM) poprzez opiniowanie założeń funkcjonowania PIM oraz udział w warsztatach dotyczących działania Inicjatywy (marzec 2017 r.).

VII. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ, MIESZKALNICTWA, GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI

1. Gospodarka nieruchomościami

W 2017 r. kontynuowana była tematyka związana z szeroko rozumianą gospodarką nieruchomościami. Organizowane spotkania poświęcone były aktualnym problemom, zmianom w prawodawstwie (również planowanym) oraz dobrym praktykom w dziedzinie gospodarowania zasobami nieruchomości publicznych. Poruszane zostały tematy dot. komunalizacji zasobów Skarbu Państwa, czy zmian w ustawie o gospodarce nieruchomościami. Szeroko dyskutowana była również kwestia ustawy o Krajowym Zasobie Nieruchomości.

2. Planowanie przestrzenne

1) seminarium pn. „*Problemy planistyczne w gminach*” (październik 2017 r.)

Tak jak w latach ubiegłych w 2017 r. Związek we współpracy ze Śląskim Urzędem Wojewódzkim w Katowicach zorganizował 2-dniowe seminarium wyjazdowe. W trakcie seminarium omawiano m.in. zagadnienia dot. m.in. problemów bilansowania terenów przeznaczonych pod zabudowę, analiz ekonomicznych i finansowych w planowaniu przestrzennym, roszczeń odszkodowawczych związanych z uchwaleniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ochrony zabytków w dokumentach planistycznych, czy znaczenia lasów w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Prelegentami seminarium byli przedstawiciele Oddziału Nadzoru Urbanistycznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Instytutu Projektowania Miast i Regionów Politechniki Krakowskiej, Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach oraz Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach.

2) Mikroplanowanie miejskie 2017

Śląski Związek Gmin i Powiatów we współpracy z Towarzystwem Urbanistów Polskich oddział Katowice zrealizował w 2017 r. przedsięwzięcie pn. „*Mikroplanowanie miejskie 2017*” stanowiące kontynuację zrealizowanego w 2016 r. pilotażu pn. Wypracowanie koncepcji zagospodarowania wybranego terenu pn. „*Mikroprzestrzenie miejskie*”. W przedsięwzięciu „*Mikroplanowanie miejskie 2017*” uczestniczyły 4 miasta: Bielsko-Biała, Mysłowice, Ruda Śląska oraz Rybnik (przedmiotem prac zespołów projektowych były aż dwa tereny z Rybnika). Głównym celem przedsięwzięcia było wypracowanie (przy użyciu metody mikroplanowania) przez interdyscyplinarne zespoły koncepcji projektowo-organizacyjnych zagospodarowania, dotyczących uzgodnionych z miastami wybranych, trudnych mikroprzestrzeni. W zespołach projektowych uczestniczyli przedstawiciele posiadający różne doświadczenie w następujących dyscyplinach: architektura, urbanistyka, socjologia, ekonomia, geografii, antropologia przestrzeni.

W wyniku prac zespołów powstało pięć koncepcji projektowo-organizacyjnych, które zostały wysoko ocenione przez jury konkursowe (konkurs na najlepszą z koncepcji jest jednym z elementów realizacji przedsięwzięcia). Nagrodę główną otrzymała koncepcja przygotowana dla Bielska-Białej. Śląski Związek Gmin i Powiatów oraz Towarzystwo Urbanistów Polskich oddział Katowice planuje organizację podobnego przedsięwzięcia także w roku 2018.

3. Patronat honorowy XXVIII Nagrody Towarzystwa Urbanistów Polskich oddział Katowice za prace dyplomowe i kursowe z zakresu urbanistyki gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju

W 2017 r. Śląski Związek Gmin i Powiatów już po raz trzeci objął patronatem honorowym Nagrodę Towarzystwa Urbanistów Polskich oddział Katowice (TUP) za prace dyplomowe i kursowe z zakresu urbanistyki gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju. Związek był również fundatorem pierwszej nagrody. Konkurs organizowany jest przez katowicki oddział TUP od 1988 r., a jego głównym celem jest wyróżnienie najciekawszych prac studenckich w zakresie pomysłu na gospodarowanie przestrzenią na terenie województwa śląskiego. Przedstawiciel Związku uczestniczył w komisji konkursowej. Wręczenie nagród odbyło się w trakcie konferencji inauguracyjnej przedsięwzięcia Forum Przestrzeni (którego partnerem jest ŚZGiP) w dniu 16 listopada 2017 r.

4. Forum Przestrzeni

Śląski Związek Gmin i Powiatów przystąpił jako jeden z partnerów do współpracy w ramach tzw. *Forum Przestrzeni*, przedsięwzięcia uruchomionego przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego z końcem 2017 r. W założeniu jest to wieloletnia inicjatywa obejmująca działania z zakresu promocji, edukacji i wymiany wiedzy, mająca na celu zrównoważone wykorzystywanie nieodnawialnego dobra, jakim są zasoby przestrzeni województwa śląskiego. Przedsięwzięcie zostało zainaugurowane podczas konferencji, która odbyła się w dniu 16 listopada 2017 r. Oprócz Związku partnerami *Forum Przestrzeni* są: Politechnika Śląska, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Ekonomiczny, Akademia Sztuk Pięknych, Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polski oddział Katowice, Towarzystwo Urbanistów Polskich oddział Katowice oraz Śląska Okręgowa Izba Architektów RP.

VIII. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH W GMINACH I POWIATACH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

1. Działania na rzecz odnowy i rozwoju wsi

W roku 2017 Związek starał się wspierać pojawiające się w kraju inicjatywy na rzecz odnowy i rozwoju wsi, angażując tam gdzie było to możliwe przedstawicieli gmin o charakterze wiejskim z terenu województwa śląskiego. Działania te miały na celu integrowanie płaszczyzn i form współpracy różnych interesariuszy rozwoju obszarów wiejskich, tj. zarówno urzędników samorządowych, jak i liderów wiejskich działających w formalnych i nieformalnych organizacjach obywatelskich. W 2017 r. Związek zorganizował:

- 1) **wyjazd studyjny pn. Przedsiębiorczość na obszarach wiejskich – kreowanie lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego na przykładzie Bałtowa** (w dniach 4-5 kwietnia 2017 r.). Wyjazd adresowany był do przedstawicieli gmin członkowskich Związku oraz reprezentantów lokalnych grup działania (LGD) z terenu województwa śląskiego. W programie wyjazdu znalazły się m.in. spotkania z przedstawicielami lokalnych przedsiębiorców tworzących ofertę turystyczną Bałtowa, lokalnych stowarzyszeń, Świętokrzyskiej Sieci LGD, Biura Rozwoju Regionalnego (wdrażającego m.in. PROW) oraz zwiedzenie Kompleksu Turystycznego „Jura Park w Bałtowie”.
- 2) **Kongres „15-lecie odnowy wsi w województwie śląskim – doświadczenia i perspektywy”** (w dniach 6-7 listopada 2017 r. w Lipowej). Związek zorganizował kongres, którego celem była m.in. promocja odnowy wsi jako idei i metody rozwoju obszarów wiejskich. Kongres stał się okazją do inspirowania oraz zachęcania przedstawicieli społeczności lokalnych tj. sołtysów, liderów wiejskich i sympatyków odnowy wsi, a także przedstawicieli gmin i organizacji obywatelskich z terenu województwa śląskiego do aktywizacji mieszkańców na rzecz realizowania oddolnych inicjatyw na rzecz rozwoju ich miejscowości w oparciu o prezentowane projekty i przedsięwzięcia, które zrealizowane zostały na przestrzeni ostatnich 15-tu lat. Niezwykle cennymi doświadczeniami były doświadczenia członków Polskiej Sieci Odnowy i Rozwoju Wsi oraz wsi pretendujących do członkostwa w projekcie Sieci Najciekawszych Wsi. Kongres został zrealizowany i współfinansowany w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Plan operacyjny na lata 2016 – 2017). Partnerami Kongresu byli: Stowarzyszenie „Polska Sieć Odnowy i Rozwoju Wsi” oraz Gmina Strumięń.

- 3) **szkolenie pt. „Jak zgodnie z prawem zorganizować festyn wiejski?”** (w dniu 11 grudnia 2017 r.). Szkolenie dla liderów wiejskich i urzędników samorządowych, którego celem było przybliżenie uczestnikom praktycznych informacji związanych z organizacją wiejskiego festynu, m.in. zasad opodatkowania podmiotów świadczących usługi na wiejskim festynie, sytuacji, w których wymagana jest kasa fiskalna oraz kwestii podatkowych związanych z organizacją loterii fantowej, itp.

2. Wsparcie wdrażania podejścia LEADER/RLKS

Związek realizuje również szereg działań wspierających Lokalne Grupy Działania (LGD) z województwa śląskiego we wdrażaniu podejścia LEADER/RLKS m.in. poprzez:

- 1) **cykl spotkań sieci LGD SILESIAN LEADER NETWORK** wspierającej wszystkie 14 LGD z terenu województwa śląskiego, w trakcie których poruszane są m.in. kwestie podejścia LEADER w świetle założeń Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także w formule RLKS zgodnie z założeniami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, realizacji założeń wynikających z Lokalnych Strategii Rozwoju (LSR) w kontekście uwzględnienia możliwości ich wsparcia środkami RPO WSL 2014-2020. Ponadto *ad hoc* organizowane są spotkania, warsztaty i szkolenia dla przedstawicieli LGD dotyczące aktualnych kwestii istotnych dla LGD.
- 2) **spotkanie z okazji 10-lecia istnienia sieci współpracy między LGD w województwie śląskim pn. SILESIAN LEADER NETWORK** (w dniach 30 listopada – 1 grudnia 2017 r. w Koszęcinie). Spotkanie stało się okazją do podsumowania działalności sieci w minionych latach 2007-2017, a także omówienia zasad jej funkcjonowania w przyszłości. W trakcie spotkania dyskutowano na temat przyszłości LEADERa w kontekście debaty, która aktualnie toczy się na forach europejskich. W spotkaniu wzięli udział członkowie Zarządu Polskiej Sieci LGD – Federacji Regionalnych Sieci LGD oraz inni zaproszeni Goście.

3. Pozostałe działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

- 1) **spotkanie poświęcone głównym założeniom dokumentu pn. „Pakt dla obszarów wiejskich”** (w dniu 8 czerwca 2017 r.). Spotkanie adresowane do burmistrzów i wójtów gmin o charakterze wiejskim województwa śląskiego z p. Ryszardem Zarudzkim - Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Celem spotkania było przybliżenie uczestnikom istoty opracowania „Paktu dla obszarów wiejskich”, a także najważniejszych założeń, w tym źródeł finansowania działań i projektów strategicznych ukierunkowanych na wsparcie obszarów wiejskich wynikających zarówno z Paktu, jak i Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.
- 2) udział w pracach powołanego przez Wojewodę Śląskiego **Zespołu ds. analizy szans i zagrożeń oraz potencjalnych kierunków rozwoju obszarów wiejskich dla województwa śląskiego do 2030 r.** Przedstawiciele Zarządu Związku oraz pracownicy biura Związku brali aktywny udział w pracach nad dokumentem dot. rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa do 2030 r. w województwie śląskim przygotowywanym na potrzeby aktualizacji dokumentów programowych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

- 3) udział w pracach Grupy Roboczej ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich oraz Wojewódzkiej Grupy Roboczej ds. KSOW w województwie śląskim, oraz Grupy Tematycznej ds. LEADER, a także Polskiej Sieci LGD – Federacji Sieci Regionalnych LGD.

IX. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI - Program „Wsparcie gmin województwa śląskiego we wdrażaniu systemu gospodarki odpadami”

Od ponad czterech lat gminy wdrażają nowy system gospodarki odpadami komunalnymi. Niemniej jednak doświadczenia wciąż potwierdzają, iż w tej sferze funkcjonowania jst pojawia się wiele problemów, zwłaszcza natury interpretacyjnej, bo wynikającej z niejasnych przepisów prawa (np. w postaci stosowania przepisów ordynacji podatkowej w zakresie wydawanych decyzji). Stąd też Związek kontynuuje działania wspierające gminy członkowskie w rozwiązywaniu problematycznych w tej dziedzinie kwestii dot. zarówno aspektów prawnych, organizacyjnych, jak i finansowych.

1. spotkania informacyjno-konsultacyjne dot. gospodarki odpadami

- 1) cykl spotkań konsultacyjnych organizowanych we współpracy z Wydziałem Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego dot. sprawozdań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi dla gmin ze wszystkich regionów wskazanych w ramach Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami Woj. Śląskiego (styczeń - marzec 2017 r.);
- 2) dwie edycje 2-dniowego wyjazdowego seminarium nt. bieżących problemów w gospodarce odpadami, w trakcie którego były omawiane kwestie dot. ordynacji podatkowej w odniesieniu do ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o odpadach, opłaty w gospodarce odpadami komunalnymi, prawnych aspektów dot. funkcjonowania ww. systemu z perspektywy kompetencji wojewody oraz decyzji wydanych przez SKO. W ramach drugiej edycji seminarium odbyła się też wizyta studyjna w Zakładzie Termicznego Przekształcania Odpadów w Krakowie i Miejskim Przedsiębiorstwie Oczyszczania w Krakowie (marzec i listopad 2017 r.);
- 3) spotkanie konsultacyjne dot. najważniejszych problemów i wątpliwości związanych z systemem gospodarki odpadami komunalnymi w kontekście decyzji wydawanych przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach (grudzień 2017 r.)

2. działalność Regionalnej Sieci Konsultacyjnej ds. Gospodarki Odpadami w Województwie Śląskim oraz Grupy roboczej ds. gospodarki odpadami w gminach miejsko-wiejskich i wiejskich

- 1) w trakcie cyklicznych posiedzeń obu gremiów były omawiane m.in. kwestie dot. wydawania decyzji po zmianie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, bieżącej kontroli właścicieli nieruchomości w zakresie właściwego gospodarowania odpadami, nowego rozporządzenia ws. selektywnej zbiórki odpadów czy możliwości doliczania odpadów z punktów skupu złomu do poziomów recyklingu;
- 2) ww. gremia aktywnie uczestniczyły w konsultowaniu dokumentów dot. zmian legislacyjnych w zakresie gospodarki odpadami (np. zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, czy rozporządzenia Ministra Środowiska ws. szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów);

- 3) ważnym elementem działań obu gremiów jest również wymiana dobrych praktyk oraz informacji (np. ankieta ws. selektywnej zbiórki oraz systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminach województwa śląskiego), a także inicjowanie spotkań konsultacyjnych i szkoleń.

X. DZIAŁANIA Z ZAKRESU GOSPODAROWANIA ENERGIA

1. Regionalna Rada ds. Energii

Regionalna Rada ds. Energii powołana z inicjatywy Związku w 2013 r. skupia przedstawicieli środowiska samorządowego, naukowego, reprezentantów przedsiębiorstw energetycznych i instytucji kompetentnych w zakresie energii. W 2017 r. Rada odbyła dwa posiedzenia. W trakcie jednego z nich omawiany był problem ubóstwa energetycznego z perspektywy przedsiębiorstw energetycznych oraz samorządów (na podstawie danych zebranych przez biuro Związku w tym zakresie). Pokłosiem tego posiedzenia było przyjęcie przez Zarząd Związku – na wniosek tego gremium – stanowiska ws. ograniczenia biurokracji i wydatków publicznych przy podejmowaniu decyzji administracyjnych dot. dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych.

2. konferencja pn. *Unia energetyczna: implikacje dla Polski*

Na wniosek Regionalnej Rady ds. Energii została zorganizowana w ramach współpracy Związku i Politechniki Śląskiej konferencja pn. *Unia energetyczna: implikacje dla Polski*. Celem konferencji było poinformowanie zainteresowanych podmiotów z całej Polski o potencjalnie niemałych zagrożeniach i szansach wynikających z unii energetycznej, jak i omówienie możliwości przygotowania się do wdrożenia jej założeń ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa eko-energetycznego i ochrony konkurencyjności polskiej gospodarki i poszczególnych wspólnot lokalnych. W wydarzeniu uczestniczyło ponad 180 przedstawicieli środowisk naukowych, eksperckich, przedsiębiorstw energetycznych i samorządowych (wrzesień 2017 r.).

3. Zespół zadaniowy ds. oświetlenia

Decyzją Zarządu Związku w czerwcu 2017 r. został powołany w ramach struktur Związku Zespół zadaniowy ds. oświetlenia. Celem powołania tego Zespołu jest m.in. prowadzenie negocjacji z firmą TAURON Dystrybucja S.A. w związku z potrzebą stopniowego porządkowania relacji między jednostkami samorządu lokalnego a ww. spółką oraz uzyskiwania dogodnych warunków dot. oświetlenia ulic i placów dla samorządów lokalnych. Ważnym elementem aktywności tego gremium jest też opiniowanie i przygotowywanie zmian legislacyjnych dot. oświetlenia, wymiana dobrych praktyk w zakresie warunków współpracy poszczególnych gmin z ww. przedsiębiorstwem energetycznym oraz inicjowanie spotkań / szkoleń poświęconych różnym aspektom oświetlenia z udziałem zaproszonych ekspertów. W drugiej połowie 2017 r. Zespół odbył dwa posiedzenia, a w ich trakcie były omawiane kwestie związane z aktualnym projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne i planowanym spotkaniem jst z firmą TAURON Dystrybucja. W ramach drugiego posiedzenia Zespołu miało również miejsce spotkanie Zespołu z przedstawicielami firmy TAURON Dystrybucja S.A., którego przedmiotem była sprawa powołania nowej spółki oświetleniowej. Znaczącym efektem tego spotkania było przyjęcie wstępnych uzgodnień dot. współpracy samorządów lokalnych z ww. przedsiębiorstwem energetycznym w zakresie infrastruktury oświetleniowej (zwłaszcza w zakresie potrzeby nawiązywania bezpośrednich

kontaktów, sposobu odczytywania z liczników ilości zużytej energii, wystawiania faktur i ujednolicenia terminów płatności).

4. inne działania

1) Związek kontynuował współpracę z następującymi podmiotami:

- a) TAURON Dystrybucja S.A. - spotkanie z przedstawicielami jst; podczas spotkania zostały omówione kwestie dot. zarządzania kryzysowego o podłożu lub aspektach energetycznych oraz profilaktycznych działań promujących poprawę bezpieczeństwa w miejscu pracy w kontekście niszczenia infrastruktury energetycznej i nielegalnego poboru energii elektrycznej;
- b) Krajowa Agencja Poszanowania Energii, głównie poprzez wspieranie przedsięwzięć realizowanych przez Agencję w woj. śląskim;
- c) czasopismem branżowym pn. *GlobEnergia* w zakresie wsparcia organizacji kolejnej edycji Forum Energia w Gminie (czerwiec 2017 r.);
- d) Główny Instytut Górnictwa w Katowicach w zakresie projektu MOLOC - *Niskoemisyjna morfologia przestrzeni miejskiej. Nowe morfologie przestrzeni miejskiej, nowe systemy zarządzania, nowe wyzwania dla miast w obliczu transformacji do gospodarki niskoemisyjnej* (w ramach podpisanego porozumienie o współpracy Grupy Interesariuszy ds. Gospodarki Niskoemisyjnej działającej w ramach projektu MOLOC);
- e) Fundacja na Rzecz Rozwoju Ekoenergetyki „Zielony Feniks” w zakresie wsparcia organizacji IX edycji Ogólnopolskiego Festiwalu Ekoenergetyki w Opolu;
- f) Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej w zakresie wsparcia organizacji konferencji pn. *Energetyczne Wyzwania Samorządów: Elektromobilność, Efektywność Energetyczna i Czyste Powietrze* (październik 2017 r.).

2) Komisja ds. Lokalnej polityki Energetycznej

- a) Komisja trzykrotnie uczestniczyła w ramach swojego posiedzenia w spotkaniach Grupy Interesariuszy projektu realizowanego przez Główny Instytut Górnictwa we współpracy z Miastem Katowice pt. „MOLOC: Niskoemisyjna morfologia przestrzeni miejskiej (w kwietniu, październiku oraz grudniu 2017 r.). Nowe morfologie przestrzeni miejskie, nowe systemy zarządzania, nowe wyzwania dla miast w obliczu transformacji do gospodarki niskoemisyjnej”. Związek w listopadzie 2017 r. podpisał porozumienie o współpracy Grupy Interesariuszy ds. Gospodarki niskoemisyjnej działającej w ramach projektu MOLOC;
- b) Członkowie Komisji uczestniczyli również w wyjazdowym seminarium dot. zagadnień związanych z gospodarowaniem energią w gminie (w dn. 5 – 6 czerwca 2017 r w Szczyrku). W trakcie seminarium poruszono m.in. tematy dot. stosowania formuły ESCO w zakresie oszczędzania energii, systemu „białych certyfikatów”, technicznych aspektów ograniczenia niskiej emisji. Uczestnicy mieli również możliwość odbyć wizytę studyjną w Elektrowni Szczytowo-Pompuwej „Porąbka-Żar”.

XI. INNE DZIAŁANIA INFORMACYJNO-SZKOLENIOWE i EDUKACYJNE na rzecz GMIN I POWIATÓW

Śląski Związek Gmin i Powiatów w 2017 roku zorganizował szereg innych spotkań, warsztatów, konferencji, seminariów i szkoleń, których celem jest podnoszenie sprawności i efektywności działania administracji samorządowej w gminach i powiatach. Cel ten realizowany jest poprzez zapewnienie kompetentnej i wyczerpującej informacji o najnowszych aktach legislacyjnych, dotyczących samorządów lokalnych, propagowanie modelowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania jednostek administracji samorządowej i tworzenie płaszczyzny wymiany doświadczeń pomiędzy gminami i powiatami w tym zakresie. Wśród działań prowadzonych w roku sprawozdawczym wymienić należy następujące szkolenia i spotkania o charakterze informacyjnym:

1. Działania w zakresie szeroko rozumianej komunikacji w jst

- 1) *Akademia kompetencji komunikacyjnych w Internecie dla jst* – cykl sześciu szkoleń; aktualnie przestrzeń wirtualnej komunikacji jest istotną sferą, w której funkcjonuje również urząd gminy i starostwo powiatowe; zorganizowane szkolenia odnosiły się do różnych aspektów aktywności samorządów lokalnych w Internecie, w tym m.in. samodzielnego audytu strony www, nowych mediów społecznościowych, zarządzania sytuacją kryzysową w Internecie czy aplikacji i kanałów mobilnych w promocji samorządu (luty – czerwiec 2017 r.);
- 2) szkolenie „*Nowoczesny System Identyfikacji Wizualnej jako narzędzie komunikacji społecznej w samorządach* - celem było zapoznanie uczestników z praktyką opracowywania i realizowania systemu identyfikacji wizualnej miast i regionów w oparciu o przeprowadzone przez trenerów badania empiryczne, wskazanie dobrych praktyk w opracowywaniu SIW oraz przekazanie rekomendacji dot. opracowywania i wykorzystywania SIW (czerwiec 2017);
- 3) szkolenie pt. *Prawo autorskie w praktyce promocyjnej gmin i powiatów*, w trakcie którego były omawiane różne aspekty związane z prawem autorskim, jak np. prawa pokrewne, prawo do wizerunku, wolne licencje czy dozwolony użytek utworów (październik 2017 r.);
- 4) szkolenie pt. *Praktyczne aspekty protokołu dyplomatycznego w samorządach* – w jego trakcie były prezentowane kwestie związane z organizowaniem oficjalnych spotkań, koordynowaniem relacji z otoczeniem społecznym, politycznym, gospodarczym, a także tworzeniem wizerunku jst (listopad 2017 r.);

2. Nowelizacja Kodeksu Postępowania Administracyjnego

- 1) seminarium dot. zmian wynikających z ustawy z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy Kodeks Postępowania Administracyjnego oraz niektórych innych ustaw” (dn. 14 lipca 2017 r. w Katowicach). Seminarium dedykowane było w szczególności urzędników samorządowych wyższej rangi, ze szczególnym uwzględnieniem Sekretarzy Gmin. W seminarium udział wziął p. prof. dr hab. Czesław Martysz - Prezes Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach, omawiając kwestie kompetencji organu drugiej instancji w świetle znowelizowanego KPA oraz p. prof. UAM dr hab. Krystian Ziemiński, który przedstawił najważniejsze zagadnienia dot. nowelizacji KPA;

- 2) cykl szkoleń (5 edycji) dot. nowelizacji Kodeksu Postępowania Administracyjnego – w ich trakcie były omawiane najważniejsze kwestie związane ze zmianami wprowadzonymi w Kodeksie (czerwiec – listopad 2017 r.), w tym dedykowane szkolenie dot. nowelizacji Kodeksu Postępowania Administracyjnego z punktu widzenia pracy wydziałów Komunikacji dla członków Komisji ds. Problemów Komunikacyjnych (dn. 22 czerwca 2017 r. w Bytomiu);

3. Inne działania:

- 1) spotkanie konsultacyjne nt. „*Listy przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach na 2018 rok*” dla decydentów jst członkowskich Związku, zorganizowane wzorem lat ubiegłych w ramach współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (marzec 2017 r.);
- 2) spotkanie z przedstawicielami Oddziału Śląskiego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (w dniu 11 kwietnia 2017 r.). Związek zorganizował spotkanie poświęcone działaniom ukierunkowanym na wsparcie osób niepełnosprawnych, w tym m.in. zasad wsparcia środowiska osób niepełnosprawnych ze środków PFRON oraz form współpracy PFRON i jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) spotkanie konsultacyjne dot. form współpracy samorządów lokalnych województwa śląskiego i Ministerstwa Cyfryzacji w realizacji Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (w dniu 24 marca 2017 r.). Spotkanie odbyło się z udziałem p. Dominika Kopyry - Zastępcy Dyrektora Departamentu Telekomunikacji Ministerstwa Cyfryzacji. Tematyka spotkania obejmowała m.in. zagadnienia dot.: wsparcia beneficjentów w realizacji projektów budowy sieci szerokopasmowych ze środków unijnych dostępnych w ramach I osi Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 „Powszechny dostęp do szybkiego internetu”; zasad realizacji inwestycji telekomunikacyjnych (w powiązaniu z innymi elementami lokalnej infrastruktury sieciowej i liniowej); Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej;
- 4) szkolenie pn. *Gospodarka wodno-ściekowa w gminach w świetle nowelizacji ustawy Prawo wodne* (dn. 11 grudnia 2017 r.). Szkolenie skierowane było do pracowników samorządowych zajmujących się kwestiami gospodarki wodnej, ściekowej oraz zagadnieniami melioracji, a także przedstawicieli przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych. W głównej mierze poruszono tematykę zadań i kompetencji gmin i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w ujęciu nowego Prawa wodnego oraz ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, w tym regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, a także taryf za wodę;
- 5) szkolenie pt. „*Zadania Wydziałów Komunikacji w świetle nowych uregulowań prawnych*” (dn. 20-21 listopada 2017 r. w Gminie Ogrodzieniec). W trakcie szkolenia poruszano głównie zagadnienia związane z problemami w funkcjonowaniu systemu CEPiK 2.0, a także w zakresie Krajowego Rejestru Elektronicznego Przewoźników Transportu Drogowego "KREPTD", zatrzymywania i zwrotu uprawnień do prowadzenia pojazdów oraz skierowania na badania lekarskie przez policję;

- 6) szkolenie pn. *Efektywność osobista i zarządzanie sobą w czasie* (19 grudnia 2017 r.) skierowane do osób na stanowiskach kierowniczych (naczelników i kierowników) Celem szkolenia było zdobycie i utrwalenie kompetencji z zakresu efektywnego wykorzystywania czasu w realizacji obowiązków zawodowych w samorządzie;
- 7) spotkanie dot. pt. *Bezpieczeństwo publiczne z punktu widzenia gmin i powiatów województwa śląskiego* (dn. 14 września 2017 r.). Spotkania z zakresu bezpieczeństwa zostały zapoczątkowane w roku 2016 i są przewidziane do realizacji systematycznie w dłuższej perspektywie. Tegoroczna edycja z udziałem przedstawicieli Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego poświęcona była zagadnieniom dot. funkcjonowania Ogólnopolskiego Systemu Powiadamiania Ratunkowego, współpracy Centrum Powiadamiania Ratunkowego z Centrami Zarządzania Kryzysowego w powiatach i gminach, a także pomocy psychologicznej dla osób dzwoniących na numer alarmowy;
- 8) szkolenie nt. „*Współczesne zagrożenia terrorystyczne z punktu widzenia samorządu lokalnego*” (dn. 15 listopada 2017 r.). Szkolenie poprowadził specjalista z zakresu bezpieczeństwa publicznego, były pracownik Ministerstwa Obrony Narodowej. Szkolenie skierowane do przedstawicieli kierownictw urzędów gmin i starostw powiatowych, a także pracowników samorządowych zajmujących się kwestiami bezpieczeństwa oraz zarządzania kryzysowego. W trakcie szkolenia omawiano m.in. zasady reagowania, zachowania się uczestników ataku / incydentu terrorystycznego; proponowane rozwiązania w zakresie przeciwdziałania, reagowania i organizacji ratownictwa w sytuacji zagrożenia terrorystycznego; pomoc ofiarom zdarzeń i ataków terrorystycznych na przykładzie autentycznych sytuacji mających miejsce w obiektach publicznych.

XII. REALIZACJA PROJEKTÓW (i pozyskiwanie dodatkowych środków na działalność)

1. PRZEDSIĘWZIĘCIE „BENCHMARKING - KONTYNUACJA”

Od 2015 r. Śląski Związek Gmin i Powiatów realizuje przedsięwzięcie pn. „Benchmarking-Kontynuacja” stanowiące kontynuację projektu „Benchmarking – narzędzie efektywnej kontroli zarządczej w urzędach miast na prawach powiatu, urzędach gmin i starostwach powiatowych”. W 2017 r. w przedsięwzięciu uczestniczyło 31 jednostek samorządu terytorialnego z terenu całej Polski, w tym:

- 18 urzędów miast na prawach powiatu: Bielsko–Biała, Bydgoszcz, Bytom, Częstochowa, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jaworzno, Kalisz, Krosno, Lublin, Mysłowice, Ruda Śląska, Rzeszów, Tarnów, Tychy, Zabrze, Żory;
- 7 urzędów gmin: Bieruń, Czechowice-Dziedzice, Czeladź, Kochanowice, Konopiska, Lędziny, Radlin;
- 4 starostwa powiatowe: SP Piotrków Trybunalski, SP Radomsko, SP Warszawskiego Zachodnie w Ożarowie Mazowieckim, SP Wieruszów, SP Zawiercie, SP Zduńska Wola.

Proces monitorowania usług publicznych prowadzony był w 2017 r. w oparciu o zmodyfikowany *Zestaw wskaźników* i dotyczył 11 obszarów:

- 1) wydawania decyzji pozwolenia na budowę;
- 2) wydawania decyzji o warunkach zabudowy;
- 3) wydawania decyzji o zezwoleniu na usunięcie drzew i krzewów;
- 4) gospodarki odpadami komunalnymi;
- 5) monitorowania zobowiązań wynikających z podatku od nieruchomości;
- 6) egzekwowania zaległości podatkowych z tytułu podatku od nieruchomości;
- 7) utrzymywania infrastruktury miejskiej na przykładzie oświetlenia;
- 8) organizacji sieci szkół publicznych w zakresie wyników nauczania oraz zasad i struktury finansowania;
- 9) realizacji usług publicznych w drodze konkursów na działalność pożytku publicznego;
- 10) zarządzania zasobami ludzkimi;
- 11) funkcjonowania urzędu.

W **cyklu benchmarkingowym** przeprowadzonym w 2017 r. zdecydowano się na identyfikację dobrych praktyk w 6 obszarach: tj. gospodarce odpadami komunalnymi, monitorowaniu zobowiązań wynikających z podatku od nieruchomości, organizacji sieci szkół publicznych w zakresie wyników nauczania oraz zasad i struktury finansowania, realizacji usług publicznych w drodze konkursów na działalność pożytku publicznego oraz zarządzaniu zasobami ludzkimi i funkcjonowaniu urzędu. Praca ekspercka pozwoliła na wyłonienie wielu ciekawych rozwiązań, które przy różnym stopniu zaangażowania środków pieniężnych oraz zasobów ludzkich można powielać w innych urzędach. Za najciekawsze rozwiązania uznane zostały:

- 1) powołanie dodatkowego stanowiska ds. monitorowania zaległości podatkowych oraz terminale płatnicze w Urzędzie Miejskim w Bielsku-Białej,
- 2) kontrola i weryfikacja prawidłowości prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów za pomocą nowoczesnych narzędzi IT w Urzędzie Miasta Bydgoszczy,
- 3) wsparcie samorządu w zakresie egzaminów zewnętrznych w Urzędzie Miasta Rzeszowa,
- 4) pozyskiwanie środków pozabudżetowych przez jst, jako poszerzenie możliwości zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym w Urzędzie Miasta Czeladź,
- 5) wykorzystanie nowoczesnych narzędzi informatycznych w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi w Urzędzie Miasta Chorzów.

Wszystkie dobre praktyki i ciekawe rozwiązania zostały zaprezentowane podczas spotkań wymiany dobrych praktyk, które odbyły się we wrześniu 2017 r. W spotkaniach wzięło udział blisko 150 osób. Równoległe z dotychczasową ścieżką benchmarkingową, prowadzono działania związane z funkcjonowaniem nowej grupy tzw. **Grupy Innowacji Samorządowych**. Grupa ta skupia pracowników jednostek samorządu terytorialnego biorących udział w przedsięwzięciu pn. „Benchmarking – Kontynuacja” oraz ekspertów

zainteresowanych wypracowaniem innowacji samorządowych. Głównymi obszarami zainteresowania Grupy było narzędzie do oceny ryzyka odpowiadające wymogom *rozporządzenia w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych*, a także zmiany w Zestawie wskaźników benchmarkingowych (w tym wprowadzenie nowych usług, które będą podlegały monitoringowi w 2018 r). W wyniku przeprowadzonych prac powstał prototyp narzędzia do oceny ryzyka, który będzie podlegał dalszej ocenie oraz pracom rozwojowym w 2018 roku. Ponadto Grupa opracowała metodologię badawczą do dwóch nowych obszarów (tj. rejestracja aktów stanu cywilnego oraz realizacja zadań w zakresie komunikacji (rejestracja pojazdów, stacje kontroli pojazdów, ośrodki szkolenia kierowców), która wykorzystana zostanie w badaniach benchmarkingowych w 2018 r.

Na zakończenie całego cyklu benchmarkingowego przeprowadzono w listopadzie 2017 r. 3-dniowe warsztaty, które zawierały elementy podsumowania, rekomendacji zmian dla przyszłego cyklu oraz wsparcia kompetencyjnego dla koordynatorów i ich zastępców. W czasie spotkania omówiono m.in. zakres analiz benchmarkingowych, które zostaną przeprowadzone w 2018 roku oraz wybrano procesy do monitorowania i identyfikacji dobrych praktyk.

2. PROJEKT „SYSTEM MONITOROWANIA USŁUG PUBLICZNYCH – KONCEPCJA SMUP”

W 2017 roku Śląski Związek Gmin i Powiatów, we współpracy z liderem – Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz partnerami: Głównym Urzędem Statystycznym, Związkiem Miast Polskich i Związkiem Powiatów Polskich rozpoczął realizację projektu systemowego „System Monitorowania Usług Publicznych – koncepcja SMUP”. Celem projektu jest wypracowanie koncepcji merytorycznej i wykonawczej powszechnego systemu monitorowania usług publicznych, który swoim zakresem funkcjonowania miałby objąć wszystkie samorządy w Polsce. Projekt, do którego przystąpił Związek jest pierwszą fazą wieloletniego przedsięwzięcia, które ma doprowadzić do uruchomienia w Polsce powszechnego systemu monitorowania usług publicznych, umożliwiającego optymalizację ich świadczenia w oparciu o wiarygodne dane dot. ilości, jakości, dostępności i efektywności kosztowej.

Koncepcja ogólna SMUP, którą wypracowano w projekcie w okresie od stycznia do maja 2017 r. uwzględniła rozpoczęcie budowy założeń metodologicznych systemu od 6 inicjalnych obszarów usług publicznych: 1) podatki i opłaty lokalne, 2) zarządzanie nieruchomościami, 3) drogownictwo i transport, 4) ochrona środowiska, 5) inwestycje i budownictwo oraz 6) geodezja i kartografia, z możliwością rozszerzenia systemu w przyszłości o dodatkowe obszary usług publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem usług społecznych. W II połowie 2017 r. do współpracy w ramach projektu przystąpiły 34 jednostki samorządu terytorialnego z terenu całej Polski, z czego ponad połowę stanowiły jst uczestniczące w działaniach benchmarkingowych w sferze usług publicznych, koordynowanych przez Śląski Związek Gmin i Powiatów na przestrzeni lat 2011-2017.

Śląski Związek Gmin i Powiatów koordynuje współpracę ekspertów Tematycznych Grup Roboczych oraz Grup Wymiany Doświadczeń w ramach dwóch spośród ww. zakresów: podatki i opłaty lokalne – wspólnie z Urzędem Statystycznym we Wrocławiu oraz inwestycje i budownictwo – wspólnie z Urzędem Statystycznym w Lublinie. W prace w ramach

pozostałych 4 obszarów zostali dodatkowo zaangażowani współpracujący ze Związkiem eksperci.

Szczegółowe prace nad poszczególnymi obszarami merytorycznymi w projekcie w 2017 r. prowadzone były w II turach: w ramach pierwszej tury (począwszy od czerwca 2017 r.) uruchomiono prace w obszarach: podatków i opłat lokalnych, ochrony środowiska oraz drogownictwa i transportu, natomiast w ramach drugiej tury (październik 2017 r.) wszczęto zasadnicze prace w zakresach: zarządzania nieruchomościami, inwestycji i budownictwa oraz geodezji i kartografii. Działania grup eksperckich w każdym obszarze prowadzone były wg. jednolitego schematu ustalonego przez funkcjonującą w projekcie Grupę Metodologii Badań Usług Publicznych, tj. od zdefiniowania opisu danego obszaru, poprzez wyodrębnienie kluczowych usług do przyszłego monitorowania, następnie opracowanie wskaźników i zmiennych niezbędnych do wyliczenia wskaźników, aż po fazę testów w gronie Grup Wymiany Doświadczeń i sporządzenia raportów końcowych. Prace w poszczególnych obszarach będą kontynuowane i finalizowane w 2018 r. kiedy to przewiduje się wypracowanie szczegółowej koncepcji SMUP. Obecna faza projektu powinna zakończyć się z dniem 31 grudnia 2018 r. po czym zostanie uruchomiona kolejna, blisko 2-letnia faza technicznego wykonania SMUP.

XIII. DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI ZWIĄZKU

Przynależność do Związku stwarza również możliwość udziału przedstawicieli gmin i powiatów w pracach Komisji Związku. Idea pracy Komisji polega na wymianie informacji i doświadczeń. Członkami Komisji są pracownicy poszczególnych wydziałów w urzędach gmin i starostwach powiatowych oraz jednostek organizacyjnych. Dzięki udziałowi w pracach komisji przedstawiciele gmin i powiatów mogą uzyskać pożyteczne wskazówki, dotyczące rozwiązywania konkretnych problemów komunalnych, poprzez dzielenie się wiedzą i doświadczeniami innych samorządów, jak również korzystając niejednokrotnie z pomocy ekspertów zapraszanych na posiedzenia celem wyjaśnienia niejasnych kwestii powstających w systemie prawnym. W razie potrzeby w różnych bieżących sprawach nurtujących gminy i powiaty komisje wypracowują swoje opinie i uwagi, które są wyrazem wspólnego postrzegania pewnych problemów. Przygotowane przez Komisje projekty stanowisk i opinie - po zaakceptowaniu ich przez Zarząd Związku - kierowane są do wskazanych przez Komisje adresatów, m.in. Prezesa Rady Ministrów, ministrów resortowych, przewodniczących komisji parlamentarnych, posłów i senatorów z obszaru województwa śląskiego, urzędów centralnych, Marszałka Województwa Śląskiego, Wojewody, itd. Komisje spotykają się z różną częstotliwością, w zależności od potrzeb i pojawiających się w danym momencie problemów z danej dziedziny funkcjonowania samorządów lokalnych.

W 2017 roku w Związku działało 11 Komisji:

1. Komisja Geologii i Górnictwa
Przewodnicząca: p. Halina Frolik – Kierownik Referatu Górnictwa Wydziału Kształtowania Środowiska UM Katowice;
2. Komisja Polityki Społecznej i Zdrowotnej
Przewodnicząca: p. Krystyna Rumieniuch – Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy;
3. Komisja Planowania Przestrzennego, Architektury i Gospodarki Gruntami
Przewodnicząca: p. Małgorzata Seweryn – Naczelnik Wydziału Architektury i Urbanistyki UM Gliwice

4. Komisja Skarbników Powiatów Grodzkich i Ziemskich
Przewodniczący: p. Janusz Siejko – Zastępca Skarbnika Miasta Gliwice;
5. Komisja ds. Problemów Komunikacyjnych
Przewodnicząca: p. Lidia Maj – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Bytom;
6. Komisja Ekologii
Przewodniczący: p. Mariusz Dyka - Naczelnik Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Gliwicach;
7. Komisja ds. Unii Europejskiej
Przewodnicząca: p. Izabela Kania – Naczelnik Biura Funduszy Europejskich w UM Bielska-Białej;
8. Komisja ds. Lokalnej Polityki Energetycznej
Przewodnicząca: p. Bożena Herbuś – Inżynier Miejski w Urzędzie Miasta Częstochowy;
9. Komisja Kultury i Edukacji
Przewodniczący: p. Jerzy Żuchowicz – Inspektor w UM w Miasteczku Śląskim;
10. Komisja ds. organizacji pozarządowych
Przewodniczący: p. Andrzej Gillner – Dyrektor Gliwickiego Centrum Organizacji Pozarządowych;
11. Komisja ds. Infrastruktury Sportowej i Rekreacyjnej
Przewodniczący: p. Michał Szelong – Zastępca Dyrektora Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Jastrzębiu-Zdroju.

XIV. Współpraca z mediami i promocja samorządu terytorialnego oraz Związku

- 1) stałe wysyłanie drogą elektroniczną do mediów ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych stanowisk przyjmowanych przez Zgromadzenia Ogólne i Zarząd Związku – w tym publikacje skrótów stanowisk na łamach czasopism specjalistycznych (np. Portal samorządowy, Samorzad.pap.pl);
- 2) periodyczne wysyłanie informacji do mediów / komunikatów prasowych, informujących o większych wydarzeniach lub przedsięwzięciach przygotowywanych przez Związek lub innych ważnych tematach, które podejmuje Związek;
- 3) organizowanie konferencji prasowych Związku – przy okazji dużych imprez Związku czy innych ważnych tematów podejmowanych przez Związek (np. podczas konferencji pn. *Unia energetyczna: implikacje dla Polski* we wrześniu 2017 r.);
- 4) z początkiem 2017 r. została uruchomiona nowa strona internetowa Związku (www.silesia.org.pl), na której można znaleźć aktualne informacje o wydarzeniach organizowanych przez ŚZGiP dot. problematyki samorządowej, o realizowanych projektach, a także różnego rodzaju dokumenty ważne z punktu widzenia samorządów lokalnych.

PODSUMOWANIE

Działalność Związku koncentruje się w dwóch osiach. Pierwszą z nich stanowi ochrona interesów samorządów lokalnych województwa śląskiego. Związek pełni rolę wzmacniającą opinie samorządów, m.in. poprzez przyjmowanie stanowisk, w których odnosi się do problemów wynikających z tworzonych przepisów prawa, często powodujących, iż zarządzanie sprawami lokalnymi i wykonywanie zadań publicznych przez władze samorządowe jest z roku na rok coraz trudniejsze. W swoich apelach Zarząd Związku zwracał uwagę na czynniki destabilizujące działalność jednostek samorządu terytorialnego, kładąc nacisk na kwestie zwiększania obowiązków ciążących na samorządach poprzez przerzucanie zadań i kompetencji spoczywających dotychczas na administracji rządowej, przy jednoczesnym osłabianiu pozycji finansowej samorządów lokalnych.

Drugą oś działalności Związku stanowią wszelkiego rodzaju usługi związane z informowaniem, szkoleniem i doradztwem, a także różnego typu spotkaniami stwarzającymi możliwość wymiany wiedzy i doświadczeń między samorządami lokalnymi, wynikających z praktyki funkcjonowania gmin i powiatów. Działalność Związku jest wielokierunkowa i uwzględnia zarówno potrzeby powiatów oraz małych gmin, jak i większych ośrodków miejskich. W związku z tym w roku sprawozdawczym prowadzone były intensywne działania w ramach działu „Rozwój obszarów wiejskich w gminach i powiatach woj. śląskiego”, a jednocześnie w roku tym w szerokim zakresie podejmowane były działania na rzecz wspierania rewitalizacji i rozwoju miast oraz rozwiązywania problemów powiatów ziemskich.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Przewodniczący
Jacek Krywult